



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

iv. An reus captus possit licitè fugere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

- 7 elapsus sit, non contrahitur, *cap. commissa, eod. tit. in 6.* At verò pœna conuentionalis (sicut & iudicialis) constituta, nisi ad certum tempus aliquid peractum fuerit, statim (cum tantum temporis culpabiliter elapsum est, vt in reliquo tempore illud perfici certò non possit) incurritur, *citat. leg. cum stipulatus, & docet Gloss. in leg. in illa stipulatione, ff. eod.*
- 8 vbi tamen rectè subdit, & sumitur ex *leg. hoc iure, & leg. si ita stipulatus essem, ff. eod.* quod licet in hoc casu ante tempus pœna contracta sit, peti tamen illa non possit, donec tempus statutum aduenerit: quapropter
- 9 in effectu discrimen, præter assignatum supra, hoc aliud est inter pœnam statutam ab homine, & statutam à lege, quod si ante lapsum tempus (quando iam opus perfici non posse certum est, terminus prorogatur, non contrahitur pœna legalis, sed pœna conuentionalis permanet; quippe quæ ante prorogationem temporis incurta est, sicut colligitur ex *ci. l. cum stipulatus, & docent communiter Doctores, quare*
- 10 mitius agitur cum lege, quam cum homine, ait Gloss. in *l. Celsus, ff. de recept. arbitr.* & videri potest Sanch. loco supra cit. num. 26. vbi propterea idem docet de voto pœnali; quippe cuius obligatio quasi conuentionalis est, & ab homine proueniens: quapropter si quis votum edidit, v. g. Religionis ingrediendæ, nisi intra certum tempus, v. g. biennium, aliquod opus perfecit, postea verò, cum illud, culpabili mora interposita, in reliquo biennij tempore perficere non possit, temporis prorogationem, vel dispensationem à summo Pontifice impetrat; non ideo pœna hæc adiecta, & iam contracta, censeri debet sublata, si eius mentio specialis facta non sit.
- 11 Aduerte quartò, quod reus postquam per Iudicis sententiam condemnatus est ad pœnam honestam, & non nimis acerbam, debeat illam per seipsum exequi, quia quisque subditus superiori suo iusta, & moraliter possibilia i operanti obedire debet. S. Th. 2. 2. q. 62. art. 3. Caiet. *ibid.* q. 69. art. 3. ad 4. Nauarr. *comment. 4. de Regul. num. 63.* Driedo de *libert. Christ. cap. 6.* Suarez de *legib. lib. 3. cap. 10. num. 15.* Salas *disp. 15. sect. 7.* & Castrus *lib. 2. de lege pœn. cap. 5.*
- 12 Hinc damnatus ad pœnam pecuniariam debet eam soluere, quamvis expectare possit, donec exigatur; sicuti supra cit. *sect. superiori* dicebam, & docent Nauarr. *cap. 23. n. 66.* & Salas *lo. cit. n. 82.* Excipe, nisi Iudex expressè iubeat, quod reus sine alia admonitione pecuniam per se afferat.
- 13 Secundò, damnatus ad carcerem, vel ad exilium, debet eò se conferre, & ibi manere. Doctores in locis supra citatis.
- 14 Tertiò, damnatus ad abstinentiam, vel sui ipsius flagellationem moderatam & non infamem, debet eam præstare. Sot. de *inst. lib. 1. q. 6. art. 6.* Suar. de *legib. lib. 5. cap. 10. num. 17.* Valq. *disp. 173. cap. 3.* & est in vsu in quibusdam Religionibus, & Tribunali Officij S. Inquisitionis.
- 15 Aduerte quintò, quod reus, postquam per Iudicis sententiam condemnatus est ad pœnam mortis, mutilationis, vel flagellationis publicæ, & infamiæ, debeat ad illam cooperari, indirectè tamen, & per accidens, quatenus id conueniens, vel necessarium est ad publicæ iustitiæ pœnam perferendam, ne legitimæ potestati resistere videatur; quare damnatus ad furcam debet scalas conscendere, damnatus ad gladium debet collum præbere.
- Quamvis non debeat ad illam cooperari directè, & per se, quia directè, & per se in seipsum pœnam tam acerbam, vel ignominiosam exercere (vt seipsum in publico foro flagellare) est quid nimis à natura hominis alienum, & præceptum moraliter impossibile. Sotus, Suarez, & Vasquez in locis supra cit. Quapropter rectè dixit S. Thom. 2. 2. *quest. 96. art. 4. ad 2.*

Sot. *lib. 5. quest. 6. art. 4. in fin.* Driedo *cit. art. 6.* & Castrus *lib. 2. de lege pœn. cap. 3.* quod reus interdum à Iudice damnatur ad agendum, nempe in mitioribus pœnis pecuniæ, vel carceris; interdum verò ad patiendum, nempe in grauioribus, mortis, mutilationis, vel captiuitatis perpetuæ.

Hinc damnatus ad venenum bibendum non tenetur obedire, quia qui venenum sciens bibit, non minus directè, ac posituè ad sui occisionem concurrit, quam si liquidum, & feruens plumbum bibat, vel gladio se confodiat: at directè, & posituè sui ipsius occisio non potest neque iuste executioni mandari, neque iuste imperari: ergo, &c. Caiet. *cit. q. 69. art. 4. ad 7.* Sot. *cit. q. 6. art. 4.* Couar. 1. *resol. cap. 14. num. 8. in fin.* Sayr. *lib. 7. cap. 9. num. 26.* Salon. *quest. 96. art. 4.* Quamvis contrarium doceant Victoria *relect. de homic. num. 30.* Cordub. *lib. 1. q. 36.* Aragon. 2. 2. *q. 69. art. 4.* & Sà *ve b. Iudicialis in reo, num. 12.* Quapropter reus conformare se poterit probabili sententiæ Iudicis ita præcipientis, non tamen ad id obligatur, cum sit præceptum inhumanum, & ex alio capite facile possit aliud supplicium decerni.

Secundò damnatus ad mortem inedia patiendam, non tenetur cibum sibi clanculum contra Iudicis voluntatem subministratum recusare, sed licitè potest illum acceptare, & comedere, quia minus difficile est mortem subire, si vitare illam facile possit: sic contra Dried. *lib. 2. de libert. Christ. cap. 6. dub. 1.* tradunt S. Th. 2. 2. *quest. 96. art. 4.* Henric. *quodlib. 9. quest. 26.* Salon. *ibid.* Sotus de *iust. lib. 5. quest. 6. art. 4.* & Sà *loc. supra citat. num. 11.*

Quamvis possit illum recusare, quia non concurrit actiue ad mortem suam, sed eam fortiter sustinet amore iustitiæ: sic contra Caietanum, Aragonium. Castrum *locis supra cit.* Couar. *num. 20.* & Vasquez *disp. 174. cap. 4.* tenent Sotus, & Sayrus *locis etiam supra cit.* Maior. in 4. *dist. 15. q. 22.* Toletus *lib. 5. cap. 6.* & Petr. Nauarr. de *rest. lib. 2. cap. 3. n. 72.*

SECTIO IV.

An reus captus possit licitè fugere?

SUMMARIUM.

- 1 Reus captus potest ante sententiam Iudicis licitè fugere, quia carcer in tali casu non se habet per modum pœnæ, sed solum per modum custodiae.
- 2 Reus potest etiam post sententiam mortis, mutilationis, vel cuiuscunque alterius similis mali grauis licitè fugere, & cur.
- 3 Reus potest ad euitandas pœnas vincula, & carceres licitè perfringere, & quare, etiamsi damnatus sit ad perpetuos carceres, ad virescentes, vel ad seruitutem.
- 4 Limita nisi iuramento, vel voto ad ibi permanendum sit obstrictus.
- 5 Religiosus iuste ad perpetuum carcerem damnatus fugere licitè non potest, quia ratione voti obedientia tenetur Prælati obedire in omnibus, quæ sunt secundum regulam, & accessoria ad regulam.
- 6 Opinio, quod reus post sententiam latam non potest licitè fugere à carcere, non est improbabilis.
- 7 Reus etiam ad grauissimam pœnam damnatus, quamvis possit licitè fugere, potest etiam licitè non fugere, sed amore iustitiæ Iudicis sententiæ se conformare.
- 8 Reus in omni casu, in quo licitè potest fugere, eiusque rei causa compedes, & carceres effringere potest etiam

etiam per alium licitè adiuvare conſilio, & inſtrumentis, niſi obſtet lex ſpecialis, vel ſpecialis obligatio ratione officij.

9 Nemo poteſt ad violandam cuſtodiam reo cooperari principaliter, quia publicam cuſtodiam violare eſt res per ſe gravis, ac proinde ſoli reo permiſſa.

10 Reus poteſt eſſringere licitè carceres ad fugiendum, etiamſi in eo cuſtodiantur multi alij, qui poſſint cum damno alterius fugere, quia vitur in re ſuo.

11 Reus fugiens à carcere gravis puniur, & maxime ratione præſumpti delicti.

Respondetur, & dico primò, poteſt ante ſententiam Iudicis licitè fugere (niſi promiſerit, vel iuraverit non fugere) quia ante ſententiam Iudicis nullum habet manendi præceptum: ideoque in hoc caſu carcer non ſe habet per modum pœnæ, ſed ſolum per modum cuſtodie: quare ſi negligenter cuſtodiat, cuſtodis hæc culpa eſt, reus autem iure, ac libertate ſua vitur: ſic ex communi Conar. 1. reſolut. cap. 2. num. 11. & ſeqq. Driedo cit. cap. 6. Valquez diſput. 174. cap. 2. Leſſ. de inſtit. & iur. lib. 2. cap. 31. dubit. 5. Nauar. comment. 4. de Regularib. num. 63. Aragon 2. 2. quaſt. 69. art. 4. controuerſ. 2. concl. ſ. 1.

2 Dico ſecundò, poteſt etiam poſt ſententiam mortis, mutilationis, vel cuiuſcumque alterius ſimilis mali gravis licitè fugere, quia nimis dura, & ab hominum naturali inclinatione aliena videtur in tali caſu perſiſtentia in carcere, ſi facile reus inde ſe liberare poſſit. S. 1. hom. cit. art. 9. aſſ. 96. art. 4. 2. Caietan. ibid. Couarr. Driedo, Toletus, Aragonius in locis ſupra cit. & Sylu. verſ. fugere.

3 Quinimò poteſt adhuc funem, vincula, & carceres licitè perſringere, quia cui conceſſus eſt finis, conceſſa ſunt etiam media ad finem neceſſaria, ſic contra Henricum citat. quaſt. 26. Maiorem in 4. diſp. 15. quaſt. 22. Couarr. loco ſupra citat. num. 14. Simancam de Carbol. Inſtit. tit. 16. num. 28. & Sylueſtrum loco cit. & verb. accuſatio, num. 12. docent Caietanus, & Driedo locis citat. Sotus lib. 5. quaſt. 6. art. 4. Nauar. cap. 17. num. 102. & videri etiam poterunt Saloniſius locis citat. conclus. 4. Suarez lib. 5. de legibus, cap. 10. num. 16. & Leſſ. num. 39. qui hanc fugiendi licentiam extendunt etiam ad caſum, quo quis damnatus fuerit ad perpetuum carcerem, ad tritremes, vel ad ſervitutem, quia etiam nimis dura, & à naturali inclinatione aliena videtur eſſe obligatio perſiſtendi in perpetua, vel duriffima cuſtodia, captivitate, vel ſervitute, ſi inde facile reus ſe eximere poſſit.

4 Excipe, niſi quis iuramenti, vel voti, vel ſpecialis promiſſionis vinculo ad permanendum ibi obligatus ſit: quia ratione Religioſus iuſſe ad perpetuum carcerem damnatus fugere licitè non poteſt, quia ratione voti obedientie tenetur Prælatò obedire in omnibus, quæ ſunt ſecundum Regulam, & acceſſoria ad Regulam (ſicuti diſſuſe dicebam ſupra dubit. 3. per totam) Suarez lib. 5. de legib. cap. 10. num. 17. & videri etiam poterit Nauar. citat. comment. 4. de Regular. num. 64; qui tamen vniuerſim negat, poſſe reum poſt ſententiam latam à captivitate fugere: quod etiam docent non improbabiler Sotus de inſtit. & iur. lib. 5. quaſt. 6. art. 4. Valquez diſput. 174. cap. 1. in fin. & ex parte Sanchez lib. 6. moral. cap. 8. num. 12. At quod dixi eſt multò probabilius.

7 Conueniunt tamen (vt videre eſt apud Angelum verb. fugere, Sylueſtr. ibid. Caietan. cit. art. 4. quaſt. 6; Sotum cit. quaſt. 6. art. 4. Couar. in cit. cap. 2. num. 9. & Valquez cit. diſput. 174. cap. 3.) communiter Doctores in eo, quod reus, etiam ad grauiffimam pœnam damnatus, quamvis poſſit licitè fugere, poſſit etiam

licitè non fugere, ſed amore iuſtitie Iudicis ſententie ſe conformare: quin & licitè poteſt mortem committere vltro Iudici ſe ſiſtere, & occaſionem iuſtitie exercendæ ſubminiſtrare, quia ſicuti alius Iudici licitè ſuadere poteſt, vt publica auctoritate reum ad iuſtam mortem condemnet motiua iuſtitie; ita etiam licitè poterit ipſe reus ex eodem motiua iuſtitie. Leſſ. de inſtit. & iur. lib. 2. cap. 9. dub. 6. num. 28. & Petr. Nauar. de reſtit. 2. p. ap. 3. num. 75.

Dico tertio, in omni caſu, in quo reus licitè poteſt fugere, cuiusque rei cauſa compedes, & carceres eſſringere, poteris etiam tu licitè ad id reo conſilium, & inſtrumenta ſubminiſtrare, quia licet ordinariè tibi opem alteri ferre ad id, quod ille licitè facere poteſt, niſi obſtet lex ſpecialis id prohibens, vel ſpecialis obligatio ratione officij; qua ratione licitè non poteſt Iudex, cuſtos, & quicumque alter iuſtitie miniſter reum adiuvare, vt è carcere fugiat. Caiet. cit. art. 4. ad quaſt. 5. Saloniſius ibid. contr. 3. Valquez diſput. 174. cap. 3. Driedo cit. cap. 6. & Sà loc. ſupra cit. num. 9.

Quamvis licitè non poſſit ad violandam cuſtodiam reo principaliter cooperari; quia publicam cuſtodiam violare, eſt res per ſe gravis, ac proinde ſoli reo, ratione grauiffimæ neceſſitatis ſuæ declinandæ permiſſa, non item alteri, ſi id agat vt cauſa principalis. Quod dixi, quia ſi id agat vt inſtrumentum, verbi gratia, ſi ſeruus iuſſu domini in cuſtodia ſimul cum domino manens, carcerem, & compedes eſſringat, id licitè poterit facere, quia quod quis poteſt per ſeipſum, poteſt etiam per alterum, vt inſtrumentum ſuum, efficere.

Obiicies: Fuga rei cedit in detrimentum cuſtodis, & Reipublicæ, cum etiam alij in cacere detenti poſſint eſſugere: ergo reus non poteſt licitè è carcere fugere.

Reſpondetur: tranſeat antecedens: at nego confequentiam; quia id reus poteſt permittere, cum vitur iure ſuo, Regal. ff. 55. nullus videtur dolo facere, qui iure ſuo vitur. Et cuſtos, & Reipublica ſibi imputent, ſi non didicerint cautius agere.

Obiicies ſecundò, in l. 1. ff. de eſſraſtoribus, dicitur ſupplicium ſumendum de iis, qui è carcere, foribus eſſraſtis, vel conſpiratione facta, erumpunt: ergo.

Reſpondetur: loquitur ibi Iuriſconſultus in foro externo, non interno: vel loquitur etiam in foro interno, ſecutus opinionem oppoſitam non omnino improbabilem, quam tenent Henricus, Maior, Couarr. Sylu. & Simanca, vti ſupra dicebam, vel tandem Iuriſconſultus ibi dicit, ſupplicium ſumendum de iis, qui, &c. ratione delicti præſumptionis gravis, quam generat rei fuga, carcerisque eſſraſtio, præterquam quod intereſt Reip. tales, quamvis minus noxios, aliquantò grauius puniri propter bonum publicum, vt publica cuſtodia inuiolata permaneat.

DVBITATIO XXIV.

An, & quid nomine dignitatum, adminiſtrationum, & officiorum (quibus Motus Pij V. incipiens, *Decori, & honeſtati*, Moniales abſque legitima licentia egredientes, ac facultatem egrediendi concedentes priuar) intelligatur?

SUMMARIUM.

1 Nominè dignitatum, adminiſtrationum, & officiorum intelliguntur Generales, Prouinciales, & Superioriores.